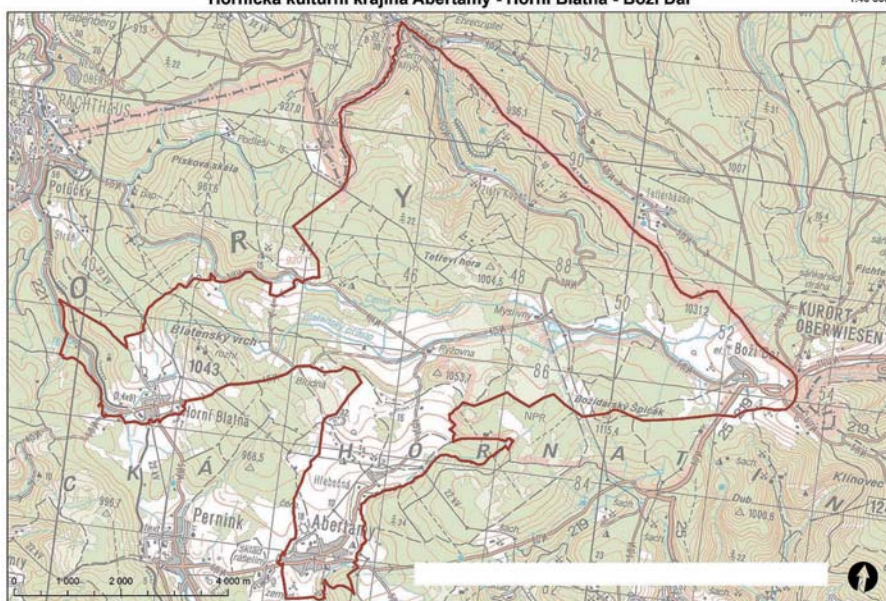

8

Obr. 8. Mapa hornické kulturní krajiny Abertamy – Horní Blatná – Boží Dar. Zdroj: NPÚ.

zintenzivnilo a získalo vysoce kvalitní interdisciplinární a internacionální charakter. Jeho výstupy jsou v relativně krátkém čase zpřístupňovány odborně i laické veřejnosti. Nová zjištění, která tento výzkum přináší, pak umožňují další zkvalitňování procesů památkové ochrany krajiny, včetně – v našem prostředí nebyvalého – použití plošných prostředků v podobě krajinných památkových zón. Intenzivní zájem se promítá i do edukativních programů, ať už mají podobu publikací, výstav nebo přednášek. V roce 2017 byl v této oblasti zahájen další česko-saský projekt Naše světové dědictví / Unsere Welterbe,¹⁸ který se v letech 2017–2019 bude věnovat především přednáškové a vzdělávací činnosti zaměřené na regionální školy.

Samostatnou a velmi důležitou kapitolou je oživení veřejného zájmu o montánní památku, který se projevuje stále se rozšiřujícími počty zpřístupňovaných důlních děl a veřejnost zapojujících akcí, jako jsou Měděnecké a Chomutovské krušení, Hřebenčský montánní výšlap a další akce připomínající hornické tradice v tomto kraji.

Aktuálně probíhající zastřešujícím projektem je opět přeshraniční aktivita podpořená Evropskou unií s názvem Zdař Bůh světové dědictví! / Glück auf Welterbe!¹⁹ V rámci tohoto projektu bude rozšířena stávající turistická infrastruktura, například je plánována oprava rozhledny na Blatenském vrchu, zřízení zázemí pro turisty u štoly Johannes na Zlatém Kopci nebo vybudování nových naučných stezek v Jáchymově

a v Loučné pod Klínovcem. Hlavním tématem projektu je pak prezentace montánního dědictví Krušných hor široké veřejnosti i odborníkům.

Můžeme konstatovat, že v jistém smyslu se Krušnohoří opět stává inovačním centrem, tentokrát montánního výzkumu a nových památkových přístupů k památkám tohoto druhu. Jejich zátěžovou zkouškou se možná stane znovu aktuální zájem o suroviny (momentálně např. iridium nebo dotěžování kovů z historických hlušín), který dnes vede k novým žádostem o těžební průzkum v této staré hornické krajině.

Olga BUKOVIČOVÁ

■ Poznámky

18 Projekt je podpořen v sasko-českém programu SN-CZ 2014–2020. Projektovými partnery jsou Technická univerzita ve Freibergu, o. p. s. Montanregion Krušné hory – Erzgebirge, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem a Národní památkový ústav v Ústí nad Labem.

19 Projekt je podpořen v sasko-českém programu SN-CZ 2014–2020. Projektovými partnery jsou Wirtschaftsforderung Erzgebirge, GmbH, Tourismusverband Erzgebirge, e.V. a o. p. s. Montanregion Krušné hory – Erzgebirge.

Výjimečná krajina národního hřebčína v Kladruzech nad Labem se uchází o zápis na Seznam světového dědictví

Rok poté, co ministr zemědělství Marian Jurečka a ministr kultury Daniel Herman zřídili Radu památky Kulturní krajina hřebčína v Kladruzech nad Labem s cílem zapsat tento fenomén do Seznamu světového dědictví, byl učiněn důležitý krok. Ministerstvo kultury podalo 29. září 2017 do Centra světového dědictví v Paříži předběžný návrh nominační dokumentace k zápisu *Krajiny pro chov ceremoniálních kočárových koní v Kladruzech nad Labem*.¹ Pro tento krok se ministerstvo kultury rozhodlo na základě dohody se zpracovateli, protože mezinárodní pravidla v posledních letech připouštějí, aby dříve než bude podána oficiální nominační dokumentace, byl předložen její návrh. Díky tomu bude možné získat názor UNESCO na formu a obsah nominační dokumentace a případné nedostatky včas, ještě před spuštěním celého mezinárodního řízení, napravit.

To, že je celá krajina národního hřebčína, včetně plemene starokladrubských koní, v národním měřítku unikátní, se vědělo již dávno.² Od roku 2002 požívá krajina, stavby v ní a ostatní prvky vytvářející její jedinečnou kompozici, včetně plemenného stáda starokladrubských koní, nejvyšší národní ochrany jako národní kulturní památka.³ Od roku 2015 je památka spolu s širším krajinným okolím součástí krajinné památkové zóny *Kladrubské Polabí*,⁴ jehož podstatná část se po případném zápisu stane velmi důležitou tzv. nárazníkovou zónou pro statek zapsaný na Seznamu světového dědictví.⁵

K vlastnímu prohlášení nominovaného statku za památku světovou vede ovšem ještě velmi dlouhá

■ Poznámky

1 Oficiální název nominovaného statku v anglickém znění: *Landscape for Breeding Ceremonial Carriage Horses at Kladruhy nad Labem*.

2 Areál hřebčína s kmenovým chovným stádem starokladrubského koně byl od roku 1958 nemovitou kulturní památkou.

3 Národní kulturní památka s názvem *Hřebčín v Kladruzech nad Labem*, viz nařízení vlády č. 132/2001 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ze dne 28. 3. 2001.

4 Památkovou zónou bylo *Kladrubské Polabí* prohlášeno opatřením obecné povahy č. 1/2015, č. j. MK 72096/2015 OPP, vydaným Ministerstvem kultury ČR dne 1. 12. 2015.

5 Část nominované krajiny požívá také ochrany jako Evropsky významná lokalita – *Kladruhy nad Labem* (CZ0533698). Viz nařízení vlády č. 73/2016 ze dne 3. února 2016, kterým

1

2

Obr. 1. Kladruhy nad Labem, nominovaný statek od západu. V popředí dvůr Františkov, upravo obec Selmice. Foto: Jiří Podrazil, Národní hřebčín Kladruhy nad Labem, s. p. o., 2017.

Obr. 2. Dvůr Kladruhy nad Labem od severovýchodu. Vlevo císařský zámek s kostelem sv. Václava a Leopolda, upravo stáje a budovy s byty zaměstnanců, v pozadí snímku selmická alej vedoucí ke dvoru Františkov. Foto: Aerodata, s. r. o., Národní hřebčín Kladruhy nad Labem, s. p. o., 2016.

a náročná cesta, a to z hlediska procesního i zpracovatelského.

Nominační dokumentace, jejíž obsah je předepsán mezinárodní směrnicí,⁶ tvoří značně obsáhlý materiál, který ještě doplňují sofistikované přílohy, v nichž co do rozsahu a náročnosti zpracování vyniká tzv. komparativní analýza. Hlavním smyslem komparace je srovnat obdobné statky ve světě⁷ a na základě vyhodnocení potvrdit světově výjimečnou hodnotu nominované krajiny. Že je *Krajina pro chov ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem* unikátní v měřítku evropském či celosvětovém, bylo příjemným závěrem náročné práce týmu zpracovatelů nominační dokumentace, resp. komparační analýzy. Tento závěr prokazuje oprávněnost počáteční hypotézy a potvrzuje, že krajina si zaslouží být nominována na Seznam světového dědictví.

Jak bylo již naznačeno, verze nominační dokumentace, která byla 27. 9. 2017 v Národním hřebčínu Kladruhy nad Labem, s. p. o., podepsaná ministry kultury a zemědělství a následně 29. 9. 2017 zaslána do Centra světového dědictví,⁸ má povahu návrhovou. To znamená, že je Centrem hodnocena zejména s ohledem ke splnění obsahových náležitostí daných Směrnicí k provádění Úmluvy o ochraně světového dě-

dictví. Lze ji tedy považovat teprve za první, ale současně velmi důležitý krok směřující k zápisu.

Po doručení návrhu nominační dokumentace ji Centrum světového dědictví posuzuje. Následně (do 15. 11. t. r.) obdrží Odbor mezinárodních vztahů Ministerstva kultury ČR vyrozumění k předloženému návrhu nominační dokumentace s připomínkami ke zpracování definitivní verze. Oficiální verze, po zapracování všech připomínek jak od UNESCO, tak od dotčených tuzemských orgánů a organizací, po redakčních, grafických a jiných úpravách a po podpisech ministrů dotčených resortů,⁹ by měla být odevzdána v sídle Centra světového dědictví do 31. 1. 2018.

Následně hodnocení specialisty ICOMOS pro potřeby Výboru pro světové dědictví, který má podle Úmluvy o světovém dědictví pravomoc o zápise rozhodnout, probíhá panelem expertů ICOMOS jednak tzv. od stolu (především hodnocení světově výjimečné hodnoty), jednak i přímo v terénu konkrétního členského státu nominujícího statek. Děje se tak jak na úrovni předem ohlášených expertů ICOMOS, posuzujících v první řadě autenticitu, integritu a Management Plan nominovaného statku,¹⁰ tak expertů nedeklarovaných. Tím je zajištěna maximální objektivita a nezájatost sboru hodnotitelů ICOMOS posuzujících kvality nominovaného statku. Výsledkem bude souborný posudek ICOMOS pro vlastní rozhodovací proces Výboru pro světové dědictví.

Hodnocení, v němž zásadní roli hrají aspekty světově výjimečné hodnoty, integrity a autenticity *Krajiny pro chov ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem*, se zpracováním závěrečného vyrozumění o příslušném rozhodnutí Výboru pro světové dědictví o případném zápisu na Seznam světového dědictví, včetně odůvodnění uvedených skutečností, může trvat až dva roky od oficiálního předání nominační dokumentace Centru světového dědictví.

Na přípravě nominační dokumentace *Krajiny pro chov ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem* se podílí řada znalců historických souvislostí vývoje nominovaného statku, krajinářští architekti, památkáři, hipologové a samozřejmě odborníci v oblasti světových památek a mezinárodní problematiky s tím související. Nominační dokumentace čerpá z řady specializovaných průzkumů a analýz, které byly

■ Poznámky

se mění nařízení vlády č. 318/2013 Sb., o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit.

6 Směrnice k provádění *Úmluvy o ochraně světového dědictví*. V její příloze (příloha č. 10) je uvedena osnova nominační dokumentace pro návrh na zápis statků na Seznam světového dědictví. Proces přípravy nominační dokumentace shrnuje metodika NPÚ: Jitka Vlčková – Věra Kučová – Michal Beneš, *Metodické principy přípravy nominací k zápisu na Seznam světového dědictví UNESCO a zásady uchování hodnot těchto statků*, Praha 2011.

7 Z povahy nominované krajiny vyplývá, že je vázána na evropský model reprezentace panovníků, proto byla komparativní analýza provedena pouze v těch zemích, kde byli ceremoniální kočároví koně chováni.

8 World Heritage Centre UNESCO. Dostupné na <http://whc.unesco.org/>, vyhledáno 2. 10. 2017.

9 Národní hřebčín Kladruhy nad Labem je státní příspěvkovou organizací Ministerstva zemědělství ČR. Ministerstvo kultury je kompetentním ministerstvem pro předkládání nominační dokumentace Centru světového dědictví UNESCO.

10 Procedura expertního posuzování ICOMOS pro potřeby Mezinárodního výboru pro světové dědictví, který o případném zápisu rozhoduje, je přesně popsána ve Směrnici k provádění Úmluvy o ochraně světového dědictví, resp. v její příloze *Evaluation procedures of the Advisory Bodies for nominations*.

vyhotoveny v předešlém období, z nichž zásadní význam má stavebněhistorický průzkum stájových dvorů hřebčína a dalších významných staveb v nominované krajině.¹¹

Hlavní textová část návrhu nominační dokumentace¹² je zpracována v rozsahu 170 stran a její součástí je celkem šest samostatných příloh: příloha č. 1, Mapy, plány a schémata; č. 2, Vyobrazení nominovaného statku; č. 3, Management Plan nominovaného statku (199 stran);¹³ č. 4, Komparativní analýza (138 stran); č. 5, Samostatné dokumenty týkající se správy a rozvoje nominovaného území (územní plány obcí, krajské koncepce a strategie aj.) a č. 6, Ostatní dokumenty.¹⁴

Editorem nominační dokumentace je autor tohoto textu, zahradník a krajinářský architekt z brněnského pracoviště NPÚ, který je také zároveň spoluautorem nominační dokumentace. Na přípravě nominace se dále podílejí Zdeněk Novák z Ministerstva kultury ČR, Jiří Machek, ředitel Národního hřebčína Kladruby nad Labem, s. p. o., Radek Václavík a Pavel Douša také z Národního hřebčína, Věra Kučková z generálního ředitelství NPÚ, Tomáš Jiránek a Vlastimil Koupal ze společnosti New Visit, s. r. o., Ivana Ebelová z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, Martin Ebel z Národního technického muzea, Jiří Georgiev z Ministerstva zemědělství ČR, Michal Drkula z Krajského úřadu Pardubického kraje a Miroslav Kroulík, architekt specializovaný na stavebněhistorické průzkumy. Na průběh přípravy nominační dokumentace dohlíží a její obsah kontroluje v pozici supervizora dlouholetý zaměstnanec Ministerstva kultury ČR Michal Beneš, místopředseda České komise pro UNESCO, který je současně také spoluautorem nominační dokumentace.

A v čem tedy spočívá mimořádná světová hodnota nominované krajiny?

Nominovaná krajina zaujímá rozlohu 1 310 ha¹⁵ v centru tzv. Středního Polabí. Krajina říční nivy byla osídlována ve středověku. Po roce 1491 přešly Kladruby nad Labem, jako součást panství Pardubice, do rukou jednoho z nejvýznamnějších rodů českého království, Pernštejnů, kteří zde před rokem 1522 založili oboru, v níž byli chováni také koně. Panství Pardubice, na jehož území se obora nacházela, zakoupila Česká komora pro panovníka roku 1560. Císař Maximilián II. Habsburský zde založil v roce 1563 hřebčín, kterému 6. března 1579 Rudolf II. udělil statut dvorního hřebčína. Tento hřebčín funguje dodnes a stal se funkčním ohniskem dnes jediné krajiny.¹⁶ Kočároví koně jsou v ní chováni nepřetržitě od konce 18. století, kdy se ustálil typ starokladrubského koně v barvě bílé.

Nominovaný statek je vzácnou syntézou dvou kategorií kulturní krajiny, a sice živé, do dnešních dnů organicky se vyvíjející krajiny s dominantním funkčním určením, a krajiny záměrně komponované člověkem představující výjimečně dokonalý typ specializované okrasného statku, ferme ornée, zaměřeného na

chov kočárových koní. Tato syntéza je dána tím, že živa evolutivní krajina s jasnou chovatelskou funkcí je uspořádána s využitím svých přírodních daností do dvou kontrastních, avšak navzájem provázaných částí – formálně uspořádanou pastevní krajinu vycházející z principů klasicistní francouzské zahrady se záměrně potlačenou a střídou klasicistní architekturou dvorů, odstíněnou strukturou sídel a sochami akcentujícími významná místa doplňuje přírodně krajinářský park využívající principů malířské perspektivy a bohatého sortimentu pěstovaných dřevin.

Nominovaná krajina je živým svědectvím dokumentujícím výměnu vlivů ve formování krajiny zaměřené na chov a výcvik kočárových koní. Obsahuje zřetelné a funkční prvky krajinné kompozice (osy, cesty, aleje, stromořadí, vodoteče, symetrické stavby, vazby mezi prvky), které jsou mimořádně dokonalým příkladem tvůrčí aplikace kompozičních zásad tvorby krajinného prostoru podle André Le Nôtra (francouzská zahrada) do krajiny se specifickým funkčně účelovým určením. Statek je výjimečný také tím, že byl do své podoby uspořádán podle zásad francouzské zahrady v době, kdy tyto zásady byly úplně opuštěny. Tato pozdní aplikace lenotrovských principů v nominované krajině je dokladem jejich vysoké životaschopnosti a zároveň velmi konzervativního vkusu hlavního zadavatele úprav této krajiny, jímž byl císařský dvůr – krajina je tak rovněž svěbytným obrazem kulturních poměrů v habsburské monarchii.

Díky aplikaci principu clumps na pastvinách, vymezených ovšem klasicistní kompozicí, je nominovaná krajina dokladem pronikání anglického krajinářství. Principy anglické krajinářské tvorby byly v krajině také uplatněny v úpravách realizovaných na počátku 20. století. Lokalita Mošnice byla proměněna v přírodně krajinářský park (Landschaftsgarten) založený podle zásad Hermanna knížete Pücklera (park Muskau), navíc využívající principů malířské perspektivy a bohatého sortimentu dřevin pěstovaných na konci 19. století, v němž jsou krajinářské scenerie komponovány z původních porostů a introdukovaných dřevin; scenerie se zrcadlí na hladině jezer vzniklých ze slepých ramen řeky Labe.

Výsledkem tvůrčí kombinace zásad francouzské, anglické a přírodně krajinářské zahrady aplikovaných na krajinu s primárně hospodářským využitím je unikátní *Krajina pro chov ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem*. Takováto aplikace není odjinud ze světa známa.

Nominovaná krajina přesvědčivě vykazuje všechny znaky svého kontinuálního monofunkčně zaměřeného užívání pro chov kočárových koní, které postupně získalo formy nejvyšší estetické kvality odpovídající „císařskému“ významu a účelu této krajiny, čímž vznikl, jak již bylo uvedeno, jedinečný typ tzv. ferme ornée.

Nominovaná krajina se dodnes dochovala ve svých historických hranicích, v rozloze, jež zajišťuje všechny

zdroje potřebné pro úspěšný chov kočárových koní a prostředí pro jejich výcvik a obsahuje všechny prvky, které spoluvytvářejí její světově výjimečnou hodnotu. Její autentická funkční integrita nebyla dosud narušena: funkční autenticita statku je zachována – krajina stále slouží k chovu a výcviku kočárových koní typu galacrossier, a to starokladrubského plemene. Hmotná integrita je rovněž nenarušená a je uchovávána standardními prostředky památkové péče. Unikátní kompozice nominované krajiny založená na výše uvedených principech je zachována do současnosti, a to jak co do původnosti materiálové, resp. botanického sortimentu, tak co do uchování kompozičních vztahů. Stájové soubory dvorů hřebčína se zachovaly v jednotné klasicistní formě, na niž navázaly svým rozsahem málo výrazné stavební úpravy z konce 19. století a z 20. a 30. let 20. století, které nepoškodily velkovýkládání klasicistní záměr.

Nominační dokumentace prokázala, že se na Seznamu světového dědictví ani v indikativních seznamech smluvních stran¹⁷ nevyskytuje živá evolutivní kulturní krajina se srovnatelnou specifickou funkcí, jakou má nominovaná *Krajina pro chov ceremoniálních*

■ Poznámky

11 Petr Macek – Miroslav Kroulík – Jan Beránek et al., *Stavebně-historický průzkum: Areál národní kulturní památky Národní hřebčín v Kladrubech nad Labem* (nepublikovaný strojopis), Praha 2003, uloženo ve Sbírce plánů, stavebněhistorických průzkumů a restaurátorských zpráv NPÚ, GnR.

12 Návrh je zveřejněn na stránkách Národního hřebčína Kladruby nad Labem, s. p. o., viz <http://www.nhkladruby.cz/nominace-unesco>, vyhledáno 2. 10. 2017.

13 Management Plán byl zpracován společností New Visit, s. r. o. (Tomáš Jiránek) již v roce 2010 a v roce 2012 aktualizován. Od roku 2010 je tedy Management Plán Národním hřebčínem Kladruby nad Labem, s. p. o., správcem nominované krajiny, postupně naplňován.

14 Do ostatních dokumentů jsou zařazeny: *Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Kladruby nad Labem; Dohoda o obecných zásadách obnovy a dalšího rozvoje areálu národní kulturní památky Hřebčín v Kladrubech nad Labem mezi Ministerstvem kultury, Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem životního prostředí a Memorandum o zřízení Rady památky Kulturní krajina hřebčína v Kladrubech nad Labem*.

15 Plocha nárazníkové zóny je 3 248 ha, celkem 4 558 ha.

16 K dějinám hřebčína viz Ivana Ebelová – Martin Ebel, *Heuristika: Dějiny hřebčína v Kladrubech nad Labem se zřetelem k nominované krajině* (nepublikovaný strojopis, Národní hřebčín Kladruby nad Labem, s. r. o), 2017, kapitola Kladruby císařské, s. 2–4. – Dále též <http://www.nhkladruby.cz/historie>, vyhledáno 2. 10. 2017.

17 Indikativní seznamy smluvních států jsou seznamy deponované smluvními státy v Centru světového dědictví

kočárových koní v Kladru nad Labem, která je navíc komponovaná jako umělecké dílo krajinářského umění. Meziúřední výbor pro světové dědictví je ve svém rozhodování o zápisech na Seznam světového dědictví suverénní a je to jeho smluvně garantovaná výsada. I kdyby však v případě nominované krajiny rozhodl negativně, což si samozřejmě nepřejeme a pozorně bychom vyhodnotili argumenty, které by k případnému odmítnutí zápisu nominované krajiny mohly vést, je rovněž smluvně garantovanou skutečností,¹⁸ že to nesmí být v žádném případě vykládáno tak, že nominovaná krajina nemá výjimečnou světovou hodnotu pro jiné účely, než jsou ty, které vyplývají ze zahrnutí do Seznamu světového dědictví.

Roman ZÁMEČNÍK

■ Poznámky

a jsou to seznamy památek, jejichž nominaci na Seznam světového dědictví hodlá daný stát v horizontu příštích pěti až deseti let předložit. Platí zásada, že nemůže být konkrétním státem nominována památka, kterou neuvedl ve svém indikativním seznamu, ale ne vše, co uvedl ve svém indikativním seznamu, musí nutně nominovat. Stručně se dá říci, že indikativní seznamy jsou jakýmsi záměry smluvních států, pokud jde o nominaci památek na Seznam světového dědictví.

¹⁸ Článek 12 Úmluvy o světovém dědictví.

Analýza stavu depozitárních prostor a sestavení projektu k jeho zlepšení pomocí Metodiky reorganizace muzejního úložiště (RE-ORG)

Ochrana movitého kulturního dědictví je součástí státní kulturní politiky od roku 1991. Od tohoto roku jsou každoročně ze státního rozpočtu prostřednictvím kapitoly Kultura uvolňovány značné finanční prostředky na podporu ochrany movitého kulturního dědictví. Hlavní hrozby pro movité kulturní dědictví ČR představují krádeže a další nezákonná činnost, požáry, nelegální vývozy a nepříznivé vlivy prostředí (např. teplota, světlo, prach, biologičtí škůdci).¹ Mezi další příčiny poškození sbírek dále patří mechanické poškození nevhodným uložením nebo vystavením, nevhodnou manipulací, nevhodným ošetřováním aj. Soubor opatření zpomalující a minimalizující možná rizika poškození kulturních předmětů se obecně nazývá preventivní konzervace.

Památkové objekty jsou v neustálém procesu inovace a zlepšování preventivní péče o mobiliární fondy. Přestože je tato problematika poměrně složitá, je ne-

1

ustále doplňována novými poznatky opírajícími se o exaktní výzkumy a progresivně se vyvíjející bádání. V současné době jsou díky tomu již známé a osvědčené tituly *Preventivní péče o historické objekty a sbírky v nich uložené*² či *The National Trust Manual of House-keeping*³ doplněny dalšími zajímavými projekty české provenience, mezi které například patří norma ČSN/ISO 11799 *Informace a dokumenty. Požadavky na ukládání archivních a knihovních dokumentů*,⁴ dále metodické publikace věnované péči o knihovní fondy,⁵ průzkumům fyzického stavu novodobých knihovních fondů,⁶ hodnocení vlivu kvality ovzduší na knihovní a archivní fondy,⁷ preventivní konzervaci fotografických materiálů,⁸ vytváření trvale udržitelného prostředí pro uložení tradičních oděvních součástí v depozitářích⁹ nebo způsobu ukládání textilu.¹⁰ V blízké době je pak plánováno vydání metodik vztahujících se k uchovávání předmětů kulturní povahy s akcentem na optimalizaci podmínek dlouhodobého uložení¹¹ a vydání série metodik zabývajících se historickým fotografickým materiálem.¹²

■ Poznámky

¹ Pavel Jirásek, Historie, metody a výzkumné projekty v oblasti dlouhodobého uchování kulturního dědictví v ČR, in: *Metodika ukládání předmětů kulturní povahy* [online], <http://naki-mupkp.cz/?q=node/61>, vyhledáno 20. 6. 2017.

² Ivana Kopecká et al., *Preventivní péče o historické objekty a sbírky v nich uložené*, Praha 2002.

³ *The National Trust manual of housekeeping: the care of collections in historic houses open to the public*, Boston 2006.

⁴ ČSN ISO 11799 (01 0169) *Informace a dokumentace – Požadavky na ukládání archivních a knihovních dokumentů*, Praha 2006.

⁵ Ludmila Ourdová – Petra Vávrová et al., *Metodika preventivní péče o knihovní fondy ve specifických podmínkách památkových objektů ve správě NPÚ, České Budějovice* 2015.

⁶ Petra Vávrová – Jiří Polišenský et al., *Metodika průzkumu fyzického stavu novodobých knihovních fondů*, Praha 2013. Dostupné online na <http://text.nkp.cz/o-knihovne>

2

Obr. 1. Irák, Slemani Museum, stav před reorganizací. Foto: Fotoarchív Simon Lambert, CCI.

Obr. 2. Irák, Slemani Museum, stav po reorganizaci. Foto: Fotoarchív Simon Lambert, CCI.

/projekty-a-programy/vyzkum-a-vyvoj-naki/virtualni-depozitarni-knihovna/jednotlive-cinnosti-v-projektu-vdk/certifikovane-metodiky/metodika-pruzkumu-fyzickeho-stavu-novodobych-knihovnich-fondu, vyhledáno 24. 6. 2017.

⁷ *Sborník workshopu projektu NAKI DF1P010VV020 Metodika hodnocení vlivu kvality ovzduší na knihovní a archivní fondy: 24. listopad 2015, Praha* 2015.

⁸ Ivana Kopecká – Tomáš Štanzel, *Metodika pro preventivní konzervaci fotografických materiálů*, Praha 2015, dostupné online na http://www.ntm.cz/data/veda-a-vyzkum/Metodika_pro_preventivni_%20konzervaci_fotografickych_materialu.pdf, vyhledáno 24. 6. 2017.

⁹ Markéta Hrubanová, Hana Polášková et al., *Certifikovaná metodika vytvoření trvale udržitelného prostředí pro uložení tradičních oděvních součástí v depozitářích*, Praha 2016, dostupné online na <http://konzervovani.sci.muni.cz>, vyhledáno 24. 6. 2017.

¹⁰ Zdenka Kuželová – Richard Ševčík et al., *Certifikovaná metodika způsobů ukládání textilu*, Praha 2016, dostupné online na <http://konzervovani.sci.muni.cz/?page=ukladani-textilu>, vyhledáno 24. 6. 2017.

¹¹ V rámci projektu NAKI DF13P010VV016 (2013–2017) jsou připravovány metodiky: *Metodika uchovávání předmětů kulturní povahy a Preventivní péče o předměty kulturní povahy v expozicích, depozitářích a zpřístupněných autentických interiérech*. S vizí a dosavadními výsledky projektu je možné se seznámit na webových stránkách <http://naki-mupkp.cz/> a <https://www.npu.cz/cs/uop-liberec/vedeko-vyzkumnacinnost/naki>, vyhledáno 14. 10. 2017.

¹² V rámci projektu NAKI DF13P010VV007 (2013–2017) je mimo jiné připravována metodika *Preventivní péče, uložení, instalace a ochrana historického fotografického materiálu v různých typech pamětových institucí*. S vizí projektu je možné se seznámit na <https://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece/npu-jako-institute/cinnosti/veda-a-vyzkum/7848-historicky-fotograficky-material-identifikace-dokumentace-interpretace-prezentace-aplikace>